

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра журналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан філологічного факультету

доц. Ярослав Редька

« ____ » _____ 2024__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Розслідування та журналістика даних»

обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Журналістика та кросмедійність»

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

Філологічний факультет

Мова навчання

українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни „Розслідування та журналістика даних” складена відповідно до освітньо-професійної програми „Журналістика та кросмедійність” (спец. 061 „Журналістика”), затвердженої Вченою радою Чернівецького університету (протокол № 8 від 6 травня 2024 року).

Розробники: _____ д.н.с.к., доц. Василик Л.Є. _____
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладачі: _____ д.н.с.к., доц. Василик Л.Є. _____
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП й затверджено
на засіданні кафедри журналістики
Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

Завідувач кафедри _____ Василик Л.Є. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою філологічного факультету протокол № 1 від
12 серпня 2024 року

Голова методичної ради
філологічного факультету

Антофійчук А. М.

©Василик Л. Є.,
2024 рік

Мета та завдання навчальної дисципліни: Курс „Розслідування та журналістика даних” присвячений вивченню жанру журналістського розслідування. Звертається увага на становлення жанру, його виникнення та функціонування, журналістику даних як базу для створення розслідувань, технологію написання матеріалу. Мета навчальної дисципліни – сформулювати навички роботи журналіста в жанрі журналістського розслідування. Завдання вивчення навчальної дисципліни — вивчення прийомів створення журналістського матеріалу у жанрі розслідування, пошуку джерел, планування матеріалу, методів і підходів до роботи з текстом, опрацювання баз даних, уміння правильно будувати структуру матеріалу.

Курс спрямований на вивчення методів створення журналістського розслідування; жанрових різновидів розслідування, звертається увага на правові і етичні правила в журналістському розслідуванні. Студенти, прослухавши курс, навчаться працювати з базами даних, обирати тему розслідування, складати схему матеріалу, працювати з джерелами та підготують власний матеріал у жанрі розслідування.

Курс опирається на вивчення кращого досвіду українських та світових журналістів-розслідувачів. Аналізуються медіакейси та на практиці вивчається технологія створення матеріалу.

Пререквізити:

ППО23. Сучасна публіцистика

ППО8. Аналітичні жанри

Результати навчання.

Навчальна дисципліна «Розслідування та журналістика даних» спрямована на забезпечення та засвоєння таких *загальних і спеціальних компетентностей*:

Загальні:

ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові:

СК 04. Здатність організувати й контролювати командну професійну діяльність.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких *програмних результатів навчання*:

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел

ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація про розподіл годин

Форма навчання	Рік згідно готівки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
Денна	4	8	7	210	22	44				138	6	іспит
Заочна	4	8	7	210	6	6					6	іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. РОЗВИТОК ЖУРНАЛІСТСЬКОГО РОЗСЛІДУВАННЯ. СПЕЦИФІКА ЖАНРУ. БАЗИ ДАНИХ											
Тема 1.1. Витоки розслідувальної журналістики. Перші розслідування.		2	4			12						
Тема 1.2. Розвиток розслідування в українській журналістиці. Сучасні команди		2	4		2	12					2	

розслідувачів. Резонансні матеріали.										
Тема 1.3. Види розслідувань.		2	4			12				
Тема 1.4. Жанрова специфіка розслідування.		2	4			12				
Тема 1.5. Журналістика даних як база для проведення розслідування.		2	4			14				
Тема 1.6. Робота з базами даних.		2	4		2	14				2
Разом за ЗМ1	116	12	24		4	76				4
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. ТЕХНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ РОЗСЛІДУВАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ									
Тема 2.1. Планування розслідування. Пошук теми. Схема матеріалу		2	4			12				
Тема 2.2. Джерела у розслідувальній журналістиці.		2	4			12				
Тема 2.3. Етапи розслідува		2	4		2	12				2

ння. Методи розслідува ння. Гене ральне інтерв'ю											
Тема 2.4. Написання матеріалу. Юридична експертиза		2	4			14					
Тема 2.5. Перешко ди. Без пека. Ети ка.		2	4			12					
Разом за ЗМ 2	94	10	20		2	62				2	
Усього годин	210	22	44		6	138				6	

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1.	Тема 1. Витоки розслідувальної журналістики. Перші розслідування. <i>ПЛАН</i> 1. Рух макрейкерів. 2. Уолтергейська справа. 3. Розслідування і в'єтнамська війна. 4. Розслідування Гюнтера Вальрафа. 5. Початки розслідувальної журналістики в українських медіа.
1.2.	Тема 2. Розвиток розслідування в українській журналістиці. <i>ПЛАН</i> 1. Сучасні команди журналістів-розслідувачів. 2. Розслідування «Схеми», «Четверта влада», Бігус.інфо, Слідство.інфо та ін. 3. Конкурс «Честь професії». Резонансні розслідувальні матеріали. 4. Ефективність розслідувань.
1.3.	Тема 3. Види розслідувань. <i>ПЛАН</i> 1. Розслідування політичних злочинів. 2. Розслідування економічних злочинів. 3. Розслідування корупції. 4. Розслідування екологічних злочинів.

	5. Розслідування соціально-економічних проблем. 6. Розслідування історичних таємниць. 7. Розслідування воєнних злочинів.
1.4.	Тема 4. Жанрова специфіка розслідування. <i>ПЛАН</i> 1. Погляди зарубіжних та українських дослідників на сутність жанру. 2. Розслідування як метод збору інформації і як жанр. «Зоряна журналістика». 3. Резонансні міжнародні журналістські розслідування. 4. Міжнародні організації журналістів-розслідувачів. 5. Кооперація медійників.
1.5.	Тема 5. Журналістика даних як база для проведення розслідування. <i>ПЛАН</i> 1. Відкриті державні бази даних. 2. Бази даних, створені журналістами. 3. Політична, економічна інформація в базах даних.
1.6.	Тема 6. Робота з базами даних. <i>ПЛАН</i> 1. Бази даних 007, You Control, система державних закупівель, тендерів. 2. Антикорупційна карта ремонтів. 3. Посіпаки та Посіпаки2. 4. База експертів.
2.1.	Тема 7. Планування розслідування. <i>ПЛАН</i> 1. Предмет та об'єкт розслідування. 2. Пошук теми. 3. Інформаційні приводи для розслідувань. 4. Схема матеріалу.
2.2.	Тема 8. Джерела у розслідувальній журналістиці. <i>ПЛАН</i> 1. Бази даних, рішення влади, прес-релізи, архіви, публікації в медіа, звіти, офіційні відкриті документи бізнесу, живі джерела інформації, інсайдери. 2. Позакадрова інформація. 3. Безпека джерел.

2.3.	Тема 9. Етапи розслідування. <i>ПЛАН</i> 1. Збір інформації. 2. Методи розслідування. 3. Прихована камера. 4. Експеримент. 5. Метод «маски». 6. Спостереження. 7. Інтерв'ю та розмова. 8. Робота з документами. 9. Кримінологенно-слідчі методи. 10. Відбір інформації. 11. Зйомки у розслідуванні. 12. Генеральне інтерв'ю.
2.4.	Тема 10. Написання матеріалу. <i>ПЛАН</i> 1. Кола інформації. 2. Метод равлика, метод зигзага. 3. Методи впливу на чиновників, які відмовляють у наданні інформації. 4. Структура матеріалу. 5. Подання термінології, цифр, аргументація, доказовість. 6. Заголовок. Лід, вріз, підводка. 7. Констатуючий підхід до побудови матеріалу. 8. Драматургічний підхід. 9. Метод читабельності. 10. Авторська концепція як осмислена модель розслідування. 11. Юридична експертиза.
2.5.	Тема 11. Перешкоди в проведенні розслідування. <i>ПЛАН</i> 1. Безпека журналіста. 2. Дотримання журналістської етики як гарантія якості матеріалу. 3. Архівація документів. 4. Особисте досьє журналіста.

Тематика практичних (семінарських) занять з переліком питань

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Витоки розслідувальної журналістики. <i>Вид роботи: Переглянути фільм «Вся президентська рать» - екранізація Уолтергейської справи. За допомогою яких</i>	4

	<i>журналістських прийомів було створено резонансне розслідування «Нью Йорк Таймс»? Проаналізувати специфіку «руху макрейкерів». Усні та письмові відповіді. Підсумкові рефлексії. Тести.</i>	
2	Тема 2. Розвиток розслідування в українській журналістиці. <i>Вид роботи:</i> Підготувати мультимедійну презентацію одного з проектів журналістських розслідувань в Україні (за вибором). <i>Переглянути 10 резонансних журналістських розслідувань за останні роки. Аналіз матеріалів проектів «Схеми», «Четверта влада», Бігус.інфо, Слідство.інфо та ін., переможців конкурсу «Честь професії». Ефективність розслідувань. Усні та письмові відповіді. Підсумкові рефлексії.</i>	4
3	Тема 3. Види розслідувань. Розслідування воєнних злочинів. <i>Вид роботи:</i> Як можна класифікувати розслідування (робота у форматі світового кафе)? Підсумкові рефлексії. <i>Переглянути 5 журналістських розслідувань воєнних злочинів росії, скоєних на території України. Як вони можуть вплинути на вирішення проблеми війни на міжнародному рівні? Усні та письмові відповіді. Опрацюйте розслідування «Хлопцям це подобається. Університети продовжують заробляти на ухилинтах — нові рекорди воєнного часу». Опрацюйте екологічне розслідування «Ультразвуки смерті. Десятки тисяч дельфінів загинули в Чорному морі внаслідок російського екоциду» Опрацюйте економічне розслідування «Зірвати банк» («Слідство.Інфо») Опрацюйте розслідування корупції «Труханули телеграм. Хто насправді стоїть за найбільшою в Україні мережею анонімних телеграм-каналів і скільки це коштує». Зробіть висновки про роботу над різними видами розслідувань.</i>	4
4	Тема 4. Жанрова специфіка розслідування. <i>Вид роботи:</i> Підготувати реферат про міжнародні розслідувальні журналістські	4

	організації та співпрацю з ними українських журналістів. Підсумкові рефлексії. Вільний мікрофон: для чого потрібна кооперація журналістів? Представте резонансне міжнародне розслідування. Впишіть різні визначення жанру та синтезуйте їх в цілісному формулюванні. Рубрика «В центрі уваги» (газета «Boston Sunday Globe»). Перегляньте екранізацію розслідування, яке отримало Пулітцерівську премію https://www.youtube.com/watch?v=YikTkFloMK8	
5	Тема 5. Журналістика даних як база для проведення розслідування. <i>Вид роботи:</i> Представте для групи одну з баз даних та поясніть алгоритм роботи з нею. На запропоновану викладачем тему знайдіть інформацію в базах даних. Окресліть об'єкт можливого розслідування та сформулюйте його гіпотезу.	4
6	Тема 6. Робота з базами даних. <i>Вид роботи:</i> Робота в міні-редакціях. Спробуйте розвинути інформаційний привід розслідування. Визначіть необхідні джерела, документи, експертів. Викладач стежить за роботою студентів і допомагає її скоригувати за потреби.	4
7	Тема 7. Планування розслідування. <i>Вид роботи:</i> Робота в командах. Скласти схему власного розслідування.	4
8	Тема 8. Джерела у розслідувальній журналістиці. <i>Вид роботи:</i> Зібрати інформацію від джерел для матеріалу. Спланувати її використання. Визначити джерела першого, другого кола. З ким у вас буде генеральне інтерв'ю?	4
9	Тема 9. Написання матеріалу. <i>Вид роботи:</i> Перегляньте «Найкраще розслідування у локальному медіа» - 2020. Журавель Вікторія, «Четверта влада». Перегляньте розслідування «Я — бот»	4

	(«Слідство.Інфо»). Проаналізуйте, яким методом були створені матеріали. Простежте, як використано метод експерименту в розслідуванні «Парковка ГНАПа» Робота в командах. Визначіть методи, які плануєте використати у своєму розслідуванні. Обґрунтуйте їх мету. Підсумкові рефлексії.	
10	Тема 10. Написання матеріалу. Вид роботи: Завершіть власне розслідування. Робота в командах. Аргументуйте структуру матеріалу. Поясніть подання термінології, цифр, аргументацію, доказовість. Оберіть заголовок. Продумайте лід, вріз чи підводку. Захистіть свою авторську концепцію перед колегами. Вислухайте одне одного і знайдіть сильні та слабкі місця в розслідуванні, обміняйтеся думками щодо його покращення.	4
11	Тема 11. Перешкоди в проведенні розслідування. Вид роботи: Завершіть власне розслідування. Робота в командах. Проаналізуйте його з погляду журналістської етики та медіаправа. Складіть особисте дос'є за матеріалами розслідування.	4

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Кількість годин
1	Проаналізуйте розслідування воєнних злочинів в Україні «Обличчя ворога: ймовірні мародери, вбивці та гвалтівники (знайдено профілі в соціальних мережах і фото 150 російських військових, які можуть бути причетні до злочинів у Бучі біля Києва)» та ін.	12
2	Проаналізуйте п'ять розслідувань незалежного антикорупційного центру NGL.media .	12
3	Проаналізуйте п'ять розслідувань команди «Схеми. Корупція в деталях». Простежте ефективність розслідувань на прикладі «Слідство.Інфо», «Схеми. Корупція в деталях» та ін.	12
4	Опрацюйте базу https://polithub.org/	12

	Проаналізуйте проект Центру протидії корупції. «Серпом по рейтингу» Розгляньте базу https://zp.chesno.org/ - золото партій. Дослідіть ККД Депутата: місцеві, Верховної Ради https://voxukraine.org/ipr/index.html?filter=all Перегляньте бази Посіпаки та Посіпаки2	
5	Проаналізуйте базу Prozorro https://bi.prozorro.org/sense/app/fba3f2f2-cf55-40a0-a79f-b74f5ce947c2/sheet/HbXjQep/state/analysis#view/q6zpiXHy Відео: Як працювати з системою https://www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=jjo4GHc4h3I&feature=emb_logo Базовий функціонал публічного модуля аналітики bi.prozorro.org https://www.youtube.com/watch?v=LT_IB7NBus0 Огляд модуля аналітики: Етап планування https://www.youtube.com/watch?v=j8eztHkXiwI Як шукати тендери на prozorro.gov.ua та bi.prozorro.org : https://www.youtube.com/watch?v=ge4edIzD1W4	14
6	Проаналізуйте базу Edata https://spending.gov.ua/new/ Проаналізуйте базу «Декларації» https://declarations.com.ua/	12
7	Проаналізуйте базу «Приховані інтереси» https://shtab.net/pages/view/instrument-na-stadiji-onovlennya	12
8	Проаналізуйте «Антикорупційну карту ремонтів» https://map.shtab.net/	12
9	Проаналізуйте Opendatabot. https://opendatabot.ua/	14
10	Проаналізуйте «007» — пошуково-аналітичну систему, яка моніторить використання публічних коштів. https://www.007.org.ua/	12
11	Проаналізуйте сервіс You Control	15

Індивідуальні завдання та ІНДЗ

№	Назва теми	Кількість годин
1	Перегляньте кращі п'ять розслідувань «Честь професії» за останній рік.	3
2	Підберіть три матеріали, де використовується метод прихованої камери (маски) у розслідуванні. Чому саме таким шляхом здобувається інформація?	3

* Індивідуальні завдання плануються, якщо передбачені навчальним планом, або за рішенням викладача

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

Методи навчання

У роботі використовуємо словесні, наочні та практичні методи навчання, зокрема: лекцію, пояснення, розповідь, бесіду, спостереження, ілюстрацію, демонстрацію, практичні вправи.

За характером пізнавальної діяльності здобувача освіти застосовуємо інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, евристичний, дослідний методи.

Система контролю та оцінювання

Система контролю та оцінювання проводиться в формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. У процесі вивчення дисципліни використовуємо такі методи поточного контролю: контрольні роботи; групова робота, тести; презентації, аналіз медіайкеїв, метод мозкового штурму, моніторинг медій, робота в групах з платформами Padlet та Mentimeter, використання платформи Moodle, можливість неформальної освіти, написання журналістського розслідування.

Формами поточного контролю є індивідуальна та фронтальна перевірка, форма підсумкового контролю – екзамен.

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти, у системі формальної освіти) ЧНУ» (https://drive.google.com/file/d/1O7Chn1UqlqjW_JjybxDr-syswxxHuGOn/view) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Розподіл балів

ЗМ 1 (30 балів)					ЗМ 2 (30 балів)						Підсумковий контроль (іспит)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5	T6		
6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5	40	100

Критерії оцінювання підсумкового оцінювання

Оцінка А (90 – 100 балів) або „відмінно” виставляється за відповідь, яка містить вичерпне за сумою поданих знань розкриття усіх запитань, розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й

послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів, а також містить приклади з художніх текстів, які дозволяють судити про повноту уявлень студента з поставленого питання. Відповідь повинна бути викладена гарною, багатою мовою, відзначатися точним вживанням термінів, містити посилання на засвоєну навчальну літературу.

Оцінка В (80 – 89 балів) або „добре” виставляється за відповідь, яка містить повне, але не вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, що містяться в білеті, скорочену аргументацію головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а розуміння теоретичних питань не підкріплює ілюстраціями з художніх текстів. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів.

Оцінка С (70 – 79 балів) або „добре” виставляється за відповідь, яка містить недостатньо вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення запитань, що містяться в білеті, відсутня аргументація головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а наведені приклади з текстів не відповідають теоретичним моментам даного курсу. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Крім того, таким балом може бути оцінений студент, який протягом семестру не виявляв відповідних знань з даного курсу, але на іспиті успішно відповів на поставлені теоретичні та практичні завдання.

Оцінка D (60 – 69 балів) або „задовільно” виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, поверхово аргументує положення відповіді, у викладі допускає композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, не ілюструє теоретичні положення прикладами з художніх текстів. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання.

Оцінка E (50 – 59 балів) або „задовільно” виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань або за незнання окремого питання із загальної кількості поставлених. У викладі студента допущені композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу. Студент не може відтворити основні теоретичні положення, але наводить окремі приклади з художніх текстів. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання, немає розуміння окремих літературознавчих термінів.

Оцінка FX (35 – 49 балів) або „незадовільно” виставляється у разі, коли студентом на протязі навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але його відповідь на іспиті містить неправильне висвітлення заданих питань, помилкову аргументацію, допускаються помилкові умовиводи, неправильне посилання на факти та їхнє витлумачення, мова близька до суржику, він також може бути оцінений незадовільно.

Оцінка F (1 – 34 бали) або „незадовільно” виставляється у разі, коли студентом протягом навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але відповіді на поставлені запитання на іспиті він не може або відповідає неправильно, а також не може дати відповідь на жодне із поставлених додаткових запитань, така відповідь оцінюється незадовільно.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою
90-100	Відмінно	A	відмінно
80-89	Добре	B	дуже добре
70-79		C	добре
60-69	Задовільно	D	задовільно
50-59		E	достатньо
35-49	Незадовільно	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

1. Наскільки сприяють, на вашу думку, дотриманню демократії в державі журналістські розслідування?
2. Яким чином можна протидіяти тим, хто чинить перешкоди журналістам-розслідувачам?
3. Яка роль журналістської кооперації в роботі над розслідуваннями?
4. Сформулюйте, які є правила для спілкування на генеральному інтерв'ю.
5. Яким чином журналісти-розслідувачі можуть сприяти поширенню інформації про злочини росії на території України?
6. Чому розслідування залишаються небезпечним жанром в українському суспільстві?
7. Яке ваше бачення щодо майбутнього жанру?
8. Які розслідування потрібні в сучасній Україні?

9. Які перспективи в журналістів, що пишуть розслідування? Що, на вашу думку, їм слід врахувати на майбутнє?
10. Чому в Україні розслідування залишаються менш популярними порівняно з розважальним контентом?
11. Як розслідування впливають на вирішення порушених проблем?
12. Чи варто на час війни, на вашу думку, робити закритими бази даних?
13. Які нові теми принесла війна у розслідувальну журналістику (на прикладах)?

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Специфіка жанру журналістське розслідування. Початки журналістського розслідування. Рух «макрейкерів». Уолтергейт.
2. Становлення розслідування в українських медіа.
3. Свобода слова та перші журналістські розслідування в незалежній Україні.
4. Теоретики й практики мас-медіа про завдання та новітні форми розслідування.
5. Предмет і методи інvestigативної журналістики. Термінологічний словник журналіста-розслідувача: об'єкт розслідування (за ІМІ).
6. Журналістські розслідування політичних злочинів.
7. Журналістські розслідування корупції.
8. Журналістські розслідування економічних злочинів.
9. Журналістські розслідування екологічних проблем.
10. Журналістські розслідування історичних таємниць.
11. Журналістські розслідування соціально-побутових тем.
12. Журналістські розслідування воєнних злочинів.
13. Команди журналістів-розслідувачів в Україні. Роль ІРРП в підтримці жанру.
14. Організації та заходи журналістів-розслідувачів в Україні і світі: Центр розслідувальної журналістики, Фондація розслідувальної журналістики, SCOOP.
15. Лауреати конкурсу «Честь професії».
16. Жанрові види розслідування (портрет, панорама, репортаж...).
17. Розслідування на кримінальну тему і споріднені матеріали. Розслідування замовні і самостійні. Право-охоронні органи як джерела інформації: канал потоку інформації з течією в напрямку журналіста чи співробітництво на визначених умовах? (Т.Патора).
18. Бази даних про політиків.
19. Бази даних на теми корупції, економіки, державних коштів.
20. База ЮКонтроль та резонансні матеріали, створені на її основі
21. Види джерел інформації у розслідуванні.

- 22.Формування замислу. Інформаційні приводи. Роль гіпотези у розслідуванні
- 23.Особисте досьє журналіста та його види. Основні закони і методи формування особистого досьє. Створення власного архіву.
- 24.Відбір інформації у розслідуванні. Методи осмислення даних. Кола інформації. Що робити, коли відмовляють в отриманні інформації?
- 25.Схема журналістського розслідування (О.Хоменок)
- 26.Види спостереження та експеримент у розслідуванні. Прихована камера у розслідуванні.
- 27.Технологія розслідування. Фаза інтенсивного розслідування теми.
- 28.Специфіка інтерв'ю в журналістському розслідуванні. Робота з людьми – техніка інтерв'ю. Особливості генерального інтерв'ю (Т.Патора)
- 29.Теоретичні методи в розслідуванні: формально-логічні та змістово-теоретичні (аналіз і синтез, гіпотеза, метод історизму, логічний метод, уявний експеримент, причинно-наслідковий аналіз, оціночний аналіз, прогностичний аналіз, програмування).
- 30.Систематизація та зберігання інформації. Методика аналізу та систематизації інформації (О.Хоменок).
- 31.Емпіричні методи в розслідуванні: спостереження, інтерв'ю, бесіда, аналіз документів, анкетування, опитування, теоретичний і практичний експерименти, кримінально-слідчі методи.
- 32.Реалізація творчого задуму. З'ясування основних взаємозв'язків, виявлення причинно-наслідкових співвідношень, визначення конкретних дійових осіб розслідуваної ситуації, ролі, наслідків їхніх дій, оцінювання цих дій з погляду суспільних цінностей.
- 33.Логічна витриманість доказового міркування в журналістиці. Поняття аргументації та її роль у створенні доказових текстів. Основні типи аргументації, які застосовують в розслідуванні.
- 34.Підходи до побудови тексту. Коригування розміщення різних частин тексту в залежності від сприйняття інформації аудиторією. Схеми побудови тексту. Виклад матеріалу в режимі «констатації». «Драматургічна» побудова.
- 35.Типові помилки, які допускають журналісти при проведенні розслідування.
- 36.Мультимедійне розслідування – специфіка публікації розслідування для різних платформ (Б.Бель).
- 37.Інструменти візуалізації інформації через створення мультимедійного контенту (О.Хоменок)
- 38.Ефективність стилю в розслідуванні. Співвідношення фактологічних та емоційних доказів. Вимоги до мови. Точність викладу й образність, їх співвідношення. Жаргон, сленг, «новомова». Роль заголовка.
- 39.Практика цитування, легітимність, доступність інформації (як краще подати цифри, статистичні дані, термінологію).

40. Правове поле журналіста-розслідувача. Основні документи, що регулюють його діяльність. Поведінка в умовах загрози судового переслідування. Шляхи і методи захисту. Допублікаційна юридична експертиза
41. Crowd-shating – використання джерел та можливостей інтернету для розповсюдження матеріалів розслідування (Б.Бель).
42. Основні джерела небезпеки у роботі. Інформаційна безпека. Особиста безпека. Юридична безпека. Найнебезпечніші періоди розслідування.
43. Журналістське розслідування і етика.

Рекомендована література

Основна

1. Гороховський О. М. Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи : практ. посіб. Дніпро : ЛІРА, 2017. 133 с.
2. Мурікан Жак. Журналістське розслідування: Збірка навч. матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення працівників ЗМІ. Київ, 2003. 74 с.
3. Глушко О. Журналістське розслідування: історія, теорія, практика. К.: Арістей, 2006. 142 с.
4. Маларек В. Розкривання фактів. Суть та практика журналістського розслідування. К., 1999.
5. Мурікан Ж. Журналістське розслідування. К.: ІМІ, 2003.
6. Беата Бель, Олександр Бурмагін, Томаш Патора, Олег Хоменок. Посібник з журналістських розслідувань. Теорія та практика. Київ, 2013. 190 с.
7. Журналістські розслідування. Збірник навчально-методичних матеріалів. К, 2012. 110 с.

Допоміжна

1. Василик Л. Є. Журналістські розслідування на телебаченні // // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія Соціальні комунікації. № 968. Випуск 3. С. 42-46.
2. Василик Л. Є. Стан і перспективи розвитку журналістського розслідування в регіональних ЗМІ // Регіональні ЗМІ: історія, сучасний стан та перспективи розвитку. Матеріали II Міжнародної наукової конференції. У 3 томах. Том II. Луганськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2012. С. 12-20.
3. Lyubov Vasylyk. Investigative Journalism in Ukraine: Formacion of a Civil Societi through the Media // Freedom of the Media – Freedom through Media? – Global journalism research series. Vol. 4. Bochum/Freiburg, 2015. С. 69-79.
4. Гарматій О. Суспільна значущість журналістських телевізійних

- розслідувань // Теле- та радіожурналістика. 2020. Вип. 19.
5. Кутовенко О. 16 правил журналістського розслідування від експерта Лондонського Бюро розслідувальної журналістики // Детектор медіа. 2016. Режим доступу: https://ms.detector.media/ethics/standards/16_pravil_zhurnalistskogo_rozsliduvannya
 6. Торбіч А. Що таке розслідувальна журналістика та як зробити історію «куленепробивною» // Четверта влада. 2018. Режим доступу: <https://4vlada.com/shcho-take-rozsliduvalna-zhurnalistykata-yak-zrobyty-istoriiu-kuleneprubyvnoiu>.
 7. Хоменок О. Методологія оцінювання якості журналістських розслідувань // Детектор медіа. 2016. – Режим доступу: <https://detector.media/monitoring/article/119360/2016-10-04-metodologiya>
 8. A watchdog's guide to investigative reporting: A simple introduction to principles and practice in investigative reporting/ Derek Forbes. Konrad Adenauer Stiftung, Johannesburg, 2005.
 9. Investigative Journalism in Europe/ edited by Dick van Eijk. Amsterdam: WOJ, 2005.
 10. Lucinda S. Fleeson. Ten Steps to Investigative reporting. Washington, D.C.: ICFJ, 2000.
 11. Shaking the foundations. 200 years of Investigative Journalism in America / Edited and introduced by Bruce Shapiro. New York, 2003.
 12. [The Investigative Reporters Handbook: A Guide to Documents, Databases and Techniques/ Brant Houston, Len Bruzzese, Steve Weinberg. Fourth Edition. Boston, New York: Bedford/St.Martins, 2002.](#)

Інформаційні ресурси

1. <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5868>
2. Майстер-клас Валентини Самар <http://journalism.ucu.edu.ua/video/4475/>
3. Сайт Центру розслідувальної журналістики – <http://centerforinvestigativereporting.org>
4. Фондація розслідувальної журналістики – <http://fij.org>
5. Сайт проекту підтримки журналістських розслідувань у Східній Європі – www.i-scoop.org

Політика академічної доброчесності

Викладання курсу «Проблематика медій (соціальна, правова)», контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання вимог академічної доброчесності (*Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича* (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsionalnoho-universytetu.pdf>), *Положення про виявлення та запобігання плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія*

Федьковича (https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zarobihannia-plahiatu_2024.pdf).

Студенти несуть особисту відповідальність за випадки їхнього порушення, враховуючи плагіат, списування, підказування тощо. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше бали, зараховані студентів/ці за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності може призвести до анулювання всіх нарахованих за курс балів.